

Helsingin yleiskaavan (2016) toteuttamisohjelma

Seurantaraportti 2019

Sisältö

1. Johdanto
2. Toteuttamisohjelman eteneminen
3. Asemakaavoitetun kerrosalan arviointi 2018 (KARVI)
4. Toimintaympäristökatsaus
5. Hiilineutraali Helsinki –tavoitteet toteuttamisohjelma-alueilla

Liite: Asemakaavoitetun kerrosalan arviointi 2018 (KARVI)

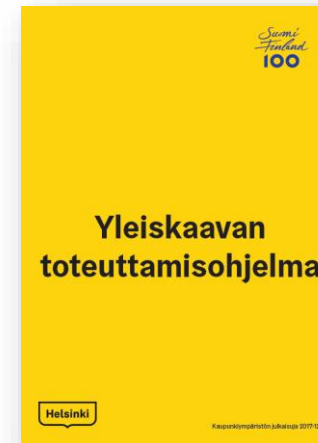
Johdanto

Helsingin yleiskaavan toteuttamisohjelma on yleiskaavan (2016) jatkosuunnittelua ajoittava ohjelma.

Yleiskaavan toteuttamisohjelmassa aikataulutetaan asemakaavoitusta ja liikenteen suunnittelua siten, että kaupungin asemakaavoitukselle asetetut määrälliset tavoitteet ja liikenteen kehittämiseksi asetetut tavoitteet voidaan tulevaisuudessa toteuttaa.

Toteuttamisohjelman seuranta toteutetaan vuosittain ja viedään tiedoksi päätöksentekoon. Ohjelma päivitetään valtuustokausittain, jolloin tarkistetaan alueiden aikataulutus ja priorisointikartta vastaamaan toimintaympäristön muutoksiin.

Tähän seurantaraporttiin on koottu katsaus, miten toteuttamisohjelma-alueiden suunnittelu on edennyt. Erillisessä Asemakaavoitetun kerrosalan arviointi 2018 –raportissa on koottu tarkemmat tiedot, paljonko alueille on hyväksytty tarkistettuja asemakaavoja vuonna 2018 ja paljonko niitä on suunnitteilla eri alueilla. Yleiskaavan toteuttamisohjelmaan sisältyy myös lyhyt toimintaympäristöanalyysi sekä nosto strategisesti merkittävästä teemasta yleiskaavan toteuttamisessa. Tämän vuoden strategisesti tärkeänä teemana on kiinnitetty huomiota hiilineutraalin Helsingin toteuttamiseen. Seurantaan on koottu näkökulmia, miten hiilineutraalius on huomioitu alueiden suunnittelussa ja millaisilla keinoilla sitä voidaan edistää maankäytön suunnittelussa.

[\(toteuttamisohjelma linkki\)](#)

[\(liite 1 linkki\)](#)

Suunnittelun jaksotus 2018 - 2050

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle toteuttamishjelman hyväksymiseksi Helsingin uuden yleiskaavan mukaisen maankäytön jatkosuunnittelun aikataulutuksen pohjaksi hyväksyttiin 12.12.2017 seuraavin poikkeuksin:

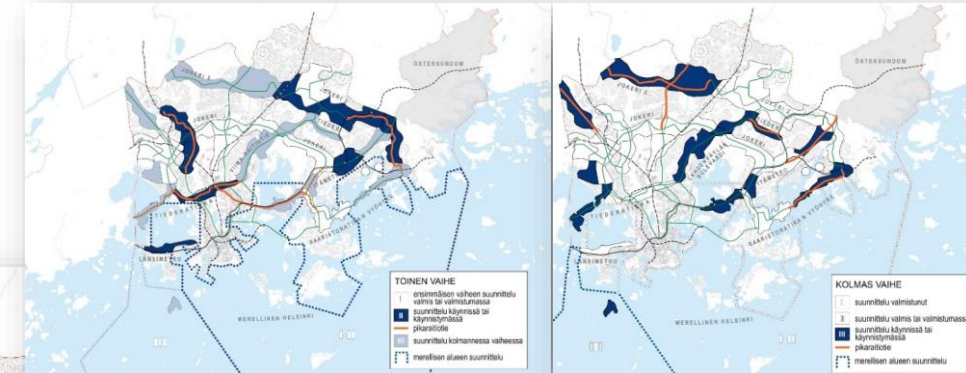
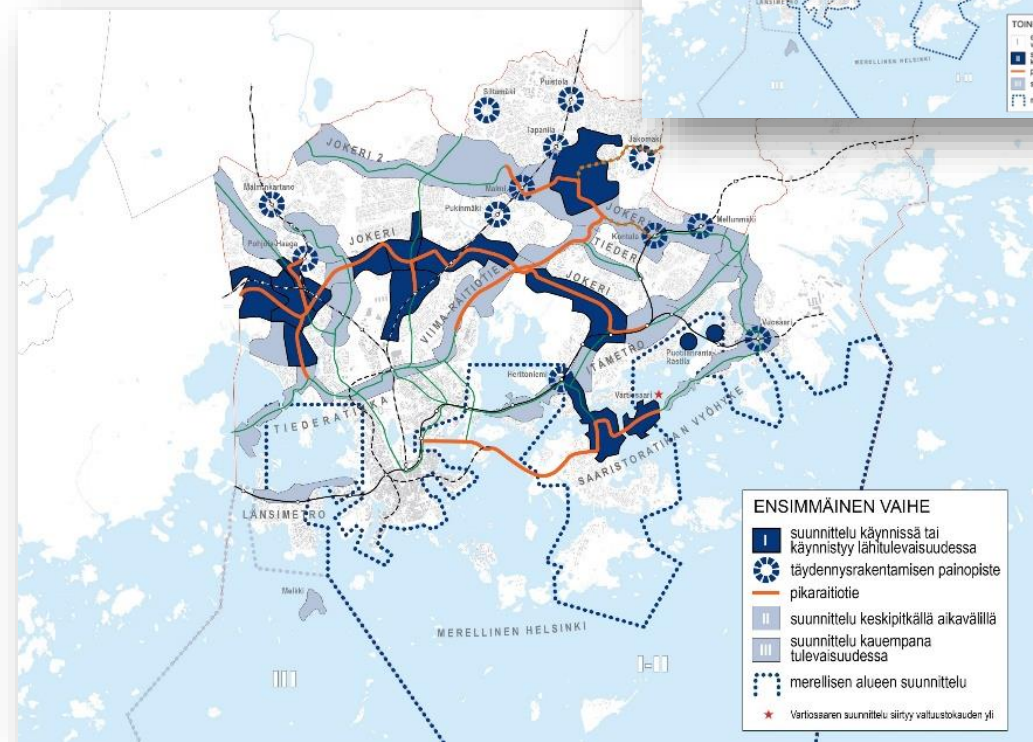
- Rastilan nykyisen leirintäalueen alueen toteuttaminen siirretään toteuttamishjelman II-vaiheeseen.
- Tutkitaan tiederatikan ensimmäisen vaiheen toteuttamista välille Viikki-Meilähti siinä vaiheessa kun Malmin ja Kalasataman raitiotiet ovat valmistuneet. Toteuttamishjelman ensimmäisen vaiheen täydennysrakentamisen painopisteiden joukossa suunnitellaan myös täydennysrakentamista kantakaupungin alueella.
- Yleiskaavan ensimmäisen vaiheen jatkosuunnitteluun liittyen tehdään tarvittavat luontoinventoinnit ja turvataan arvokkaat luontokohteet. Jatkosuunnittelussa luodaan edellytykset sille, että virkistys- ja viherverkoston investoinnit voidaan toteuttaa samassa yhteydessä muun kaupunkirakenteen toteuttamisen kanssa.

Samalla lautakunta esitti, että Malmin pikaratikka Viiman aikaistamista priorisoidaan 1. vaiheen aikataulutuksessa.

toinen vaihe
n. 2030 - 2040

kolmas vaihe
n. 2040 - 2050

ensimmäinen vaihe
n. 2018 - 2035

Toteuttamisohjelman eteneminen

Helsingin uusi yleiskaava voimaan

Helsingin uusi yleiskaava (2016) hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 26.10.2016 ja se tuli voimaan 5.12.2018.

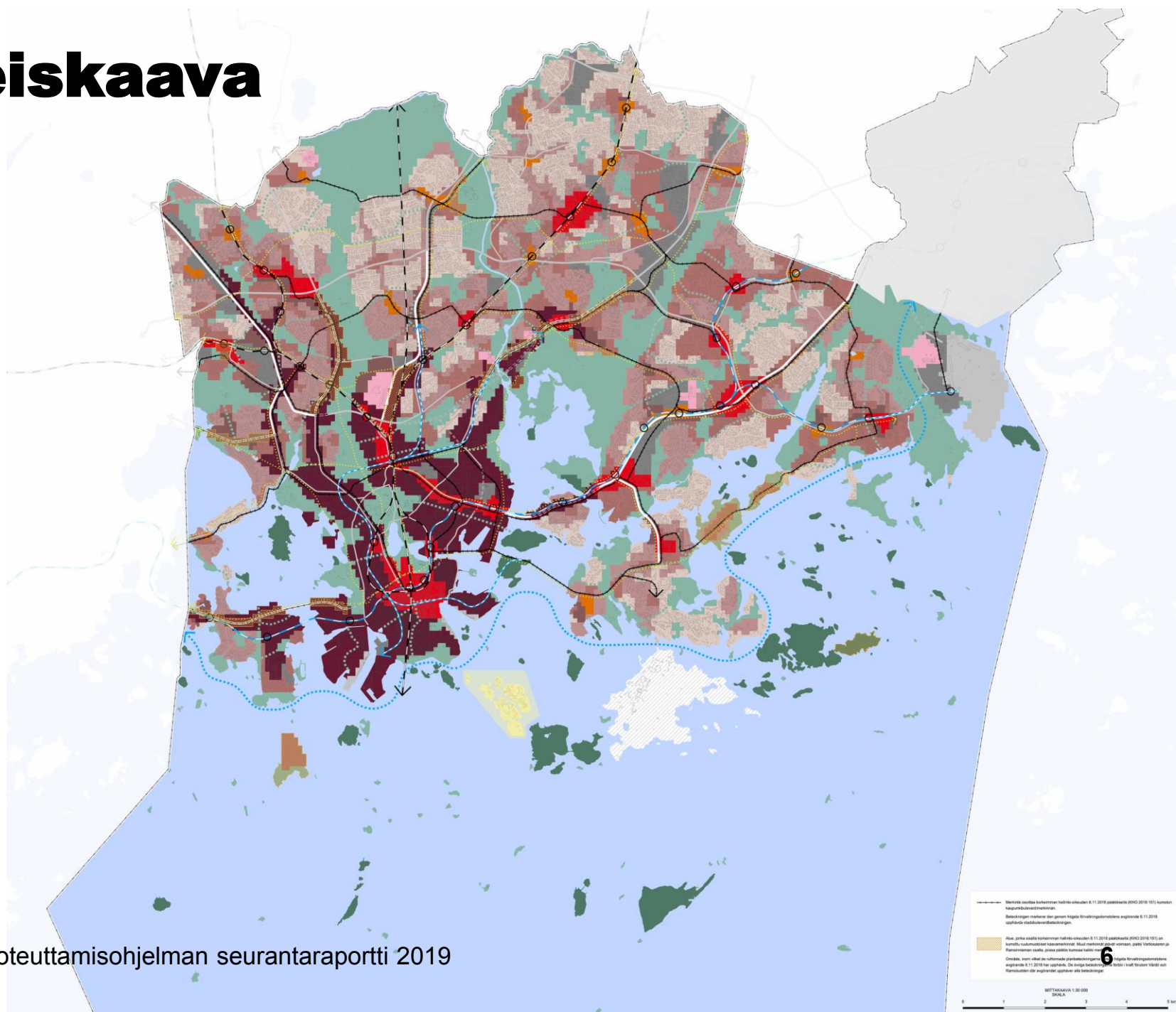
Yleiskaavan tavoitteena on raideliikenteen verkostokaupunki ja Helsingin kasvun mahdollistaminen. Uusi yleiskaava luo edellytykset kantakaupungin laajentamiselle mm. kaupunkibulevardeiksi muutettavien Vihdintien ja Tuusulanväylän varsille.

Helsingin hallinto-oikeus ja korkein hallinto-oikeus kumosivat joitakin osia yleiskaavan hyväksymistä koskevasta Helsingin kaupunginvaltuuston päätöksestä.

KHO:n päätös ei kuitenkaan vaikuta toteuttamisohjelman ensimmäiseen vaiheeseen. Alueet, joihin KHO:n päätöksessä tuli muutoksia, oli ajoitettu toteuttamisohjelmassa myöhempiin suunnittelujaksoihin.

Yleiskaavan toteuttamisohjelman ensimmäisen vaiheen priorisointialueilla suunnittelu on edennyt tavoitteiden mukaisesti.

Yleiskaavan toteuttamisohjelman seurantaraportti 2019

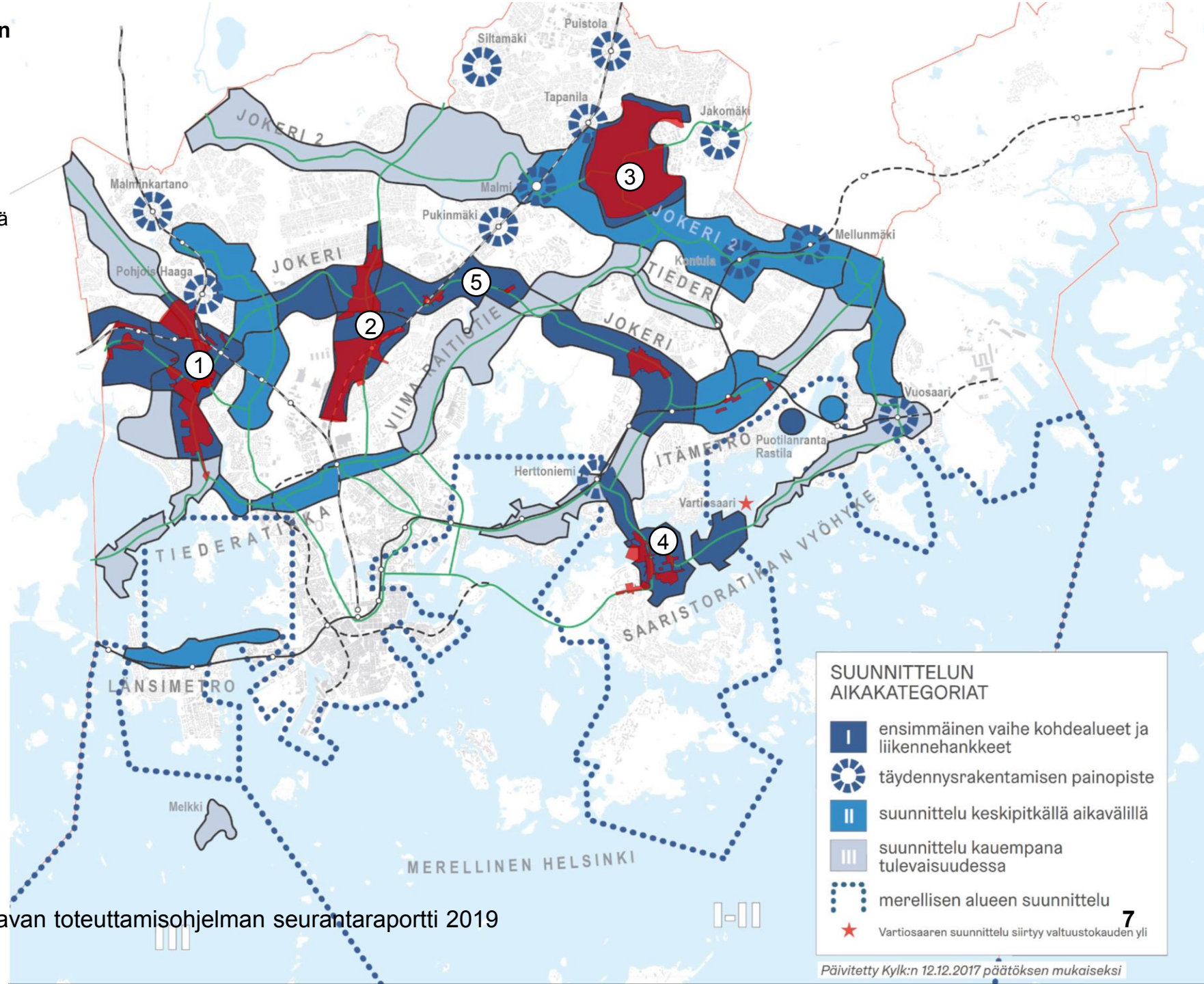

Ensimmäisen vaiheen suunnittelun eteneminen (2018-2019):

- 1) Vihdintien ja Huopalahdentien bulevardikaupunki
  - Suunnitteluperiaatteet 5/2018
  - Kaavarunko 6/2019
  - Länsi-Helsingin raitioteiden yleissuunnittelu käynnissä sisältäen Vihdintien bulevardin pikaraitiotien.
- 2) Tuusulanväylän bulevardikaupunki
  - Suunnitteluperiaatteet 12/2018
  - Kaavarunkotyö alkanut
  - Rakennuskielto 5/2019 - 5/2021
  - Pikaraitiotien yleissuunnittelu Vihdinbulevardin ja Viikin-Malmin (Viima) pikaraitioteiden jälkeen
- 3) Malmin lentokenttä
  - KHO hylkäsi valitukset
  - Asemakaavoitus etenee
  - Malmin lentokentän alueen kaavarungon tarkennus Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden osalta 12/2018
  - Viikki-Malmi (Viima) pikaraitiotien yleissuunnittelu käynnistyy syksyllä 2019
- 4) Laajasalo
  - Kaavoitus etenee, kaupunkibulevardin rakentaminen Laajasalontieltä alkamassa v. 2020
  - Kruunusillat-hankkeen rakentaminen alkaa arviolta v. 2021
  - Vartiosaari kumottu KHO:n päätöksellä
- 5) Raide-Jokeri vyöhyke:
  - Radan rakentaminen alkaa kesäkuussa 2019
  - Täydennysrakentamista ja asemakaavoitusta

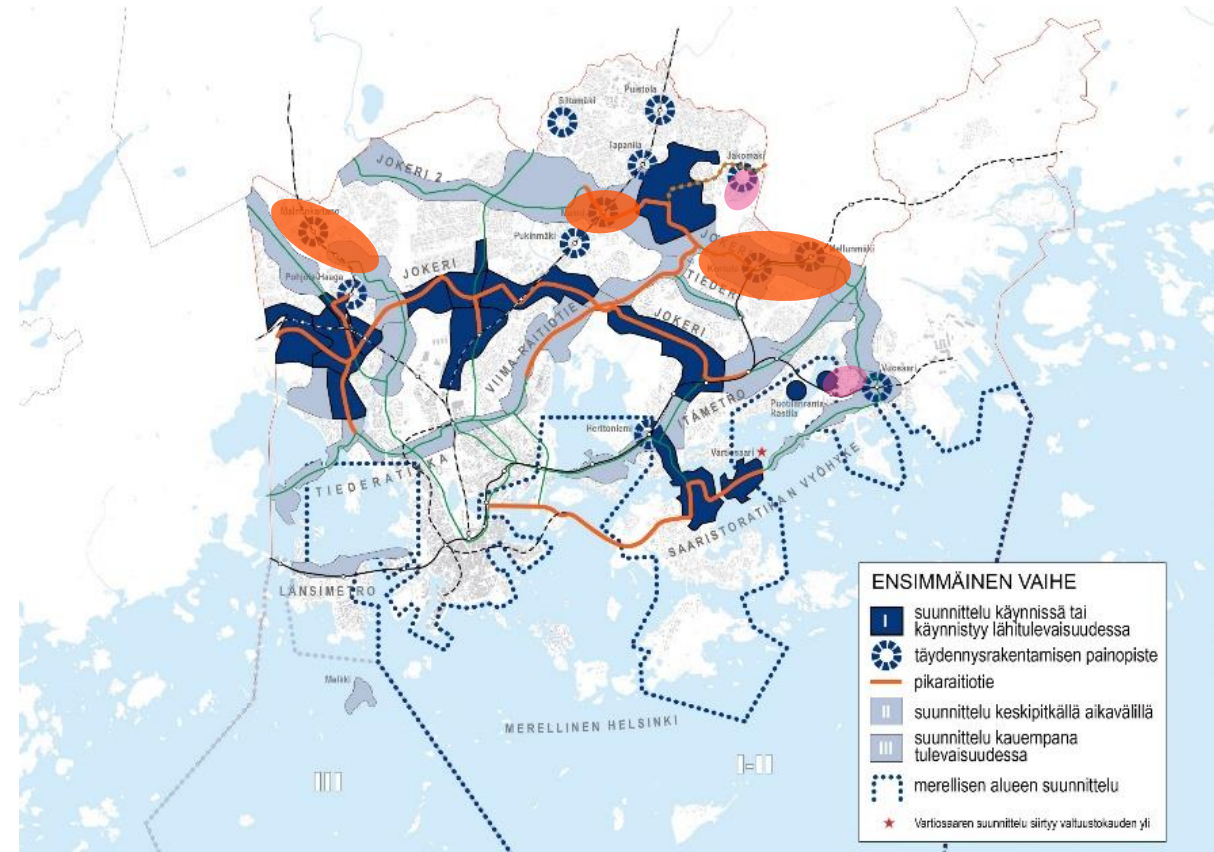
Täydennysrakentamisen painopistealueet

Täydennysrakentamisen painopistealueiden priorisoinnissa on yhdessä kaupunginkanslian kanssa kiinnitetty huomiota muun muassa segregaatien ehkäisyyn ja valittu täydennysrakentamisen kaupunkiuudistuskohteiksi Malmi, Kontula-Mellunmäki sekä Kannelmäki-Malminkartano. Kohdealueet on valittu sosioekonomisten indikaattoreiden, täydennysrakentamisen potentiaalin ja kehittämistarpeiden perusteella. Lisäksi Meri-Rastila ja Jakomäki vaativat segregaatien ehkäisyn näkökulmasta edelleen huomiota. Kaupunkiuudistuksen toteuttamisessa suunnataan toimintaa ja resursseja valituille kohdealueille yhteistyössä kaupungin eri toimijoiden kanssa.

Tulevia täydennysrakentamishankkeita edistetään tekemällä kokonaistarkasteluja, kuten suunnitteluperiaatteita tai kaavarunkoja, useilla alueilla. Täydennysrakentamisen painopistealueilla niitä laaditaan Malmille, Kontulaan ja Mellunmäkeen. Muita alueita, joille ollaan laatimassa suunnitteluperiaatteita tai kaavarunkoja ja edistetään yleiskaavan tavoitteita, ovat esimerkiksi Vartiokylänlahti ja Kallvikintie.

Vartiokylänlahden suunnitteluperiaatteiden yhteydessä arvioidaan yleiskaavan toteuttamisen 2. vaiheeseen siirretyn Rastilan leirintäalueen mahdollisen muutoksen aluetaloudelliset vaikutukset sekä muut Vartiokylänlahden ympäristöön sijoittuvien hankkeiden yhteisvaikutukset. Tarkempaa suunnittelua leirintäalueelle ei suunnitteluperiaatteiden yhteydessä vielä tehdä.

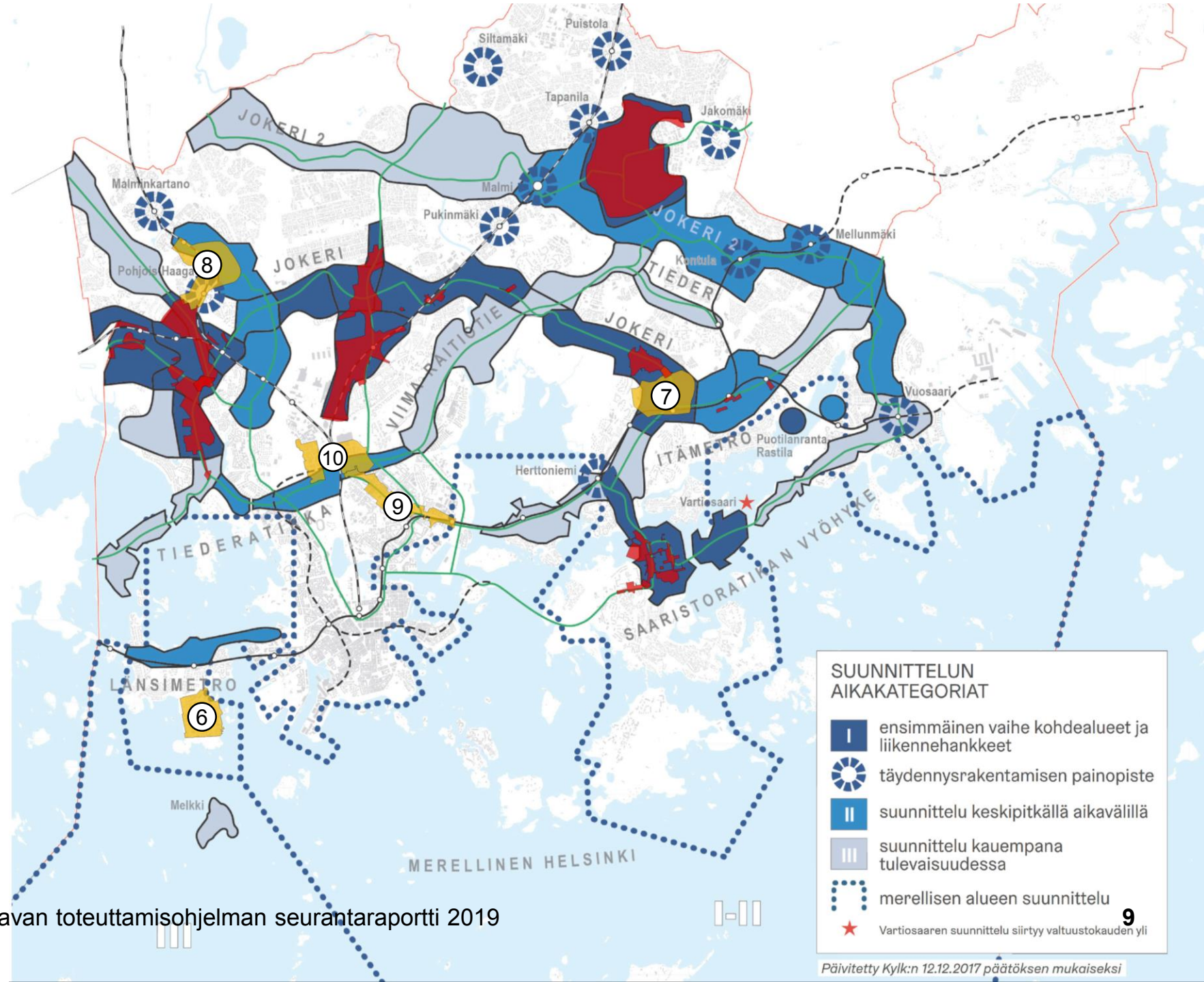
Toimitilapainotteisille alueille hyväksyttiin vuonna 2018 mm. Vattuniemen ja Roihupellon suunnitteluperiaatteet. Vastaavia tarkasteluja on käynnissä Lassila-Kannelmäen alueelle sekä Itä- ja Länsi-Pasilan alueelle. Nämä edistävät omalta osaltaan yleiskaavan tavoitteita keskusta- ja toimitila-alueista.

Toimitila-alueiden suunnitteluperiaatteet (2018-2019):

- 6) Vattuniemen suunnitteluperiaatteet
  - Hyväksytty kylk 5/2018
  - Koskevat toimitila-alueen ja koko Vattuniemen kehittämistä ja täydennysrakentamista
- 7) Roihupellon työpaikka-alueen suunnitteluperiaatteet
  - Hyväksytty kylk 5/2018
- 8) Lassilan ja Kannelmäen toimitila-alueen suunnitteluperiaatteet
  - OAS 2018, kylk 6/2019
  - Työpaikkojen, asumisen ja palvelujen sijoittuminen sekä mahdollisuudet käyttötarkoituksen muutoksiin
- 9) Teollisuuskadun akselin kaavarunko
  - 4.12.2018 hyväksytty kaavarungon periaatteet
  - Kehitetään työpaikkojen ja elävän kaupunkikulttuurin keskusta-alueena ja parannetaan alueen yhteyksiä
  - Tavoite kylk 2020
- 10) Itä- ja Länsi-Pasilan kehittämisperiaatteet
  - OAS 2018
  - Asuin- ja toimitilojen käyttötarkoituksen muutostarpeet, täydennysrakentaminen sekä alueen palveluverkon kehittäminen

Täydennysrakentamisen kokonaistarkastelut (2018-2019):

11) Vartiokylänlahden suunnitteluperiaatteet ja kaavarunko

- OAS 3/2019
- Suunnitteluperiaatteissa määritellään alueen täydennysrakentamisen, virkistysalueiden ja palvelurakenteen tärkeimmät tavoitteet, jota tarkennetaan kaavarungolla

12) Kallvikintien suunnitteluperiaatteet

- Kylk 5/2019
- Määritetään Raide-Jokeri 2:n tilavaraus sekä suuntaviivat täydennysrakentamiselle

13) Kontulan kerrostaloalueen täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteet

- Nähtävillä 3/2019

14) Jollaksen suunnitteluperiaatteet

- OAS 2018, Kylk 2019
- Määritetään suuntaviivat täydennysrakentamiselle sekä virkistyskäytön ja merellisyyden kehittämiseksi

15) Malmin visio (Malmin keskusta huomenna)

- Tavoitteena parantaa kaupunkiympäristön laatua ja avata uusia mahdollisuuksia alueen uudistumiselle ja kasvulle

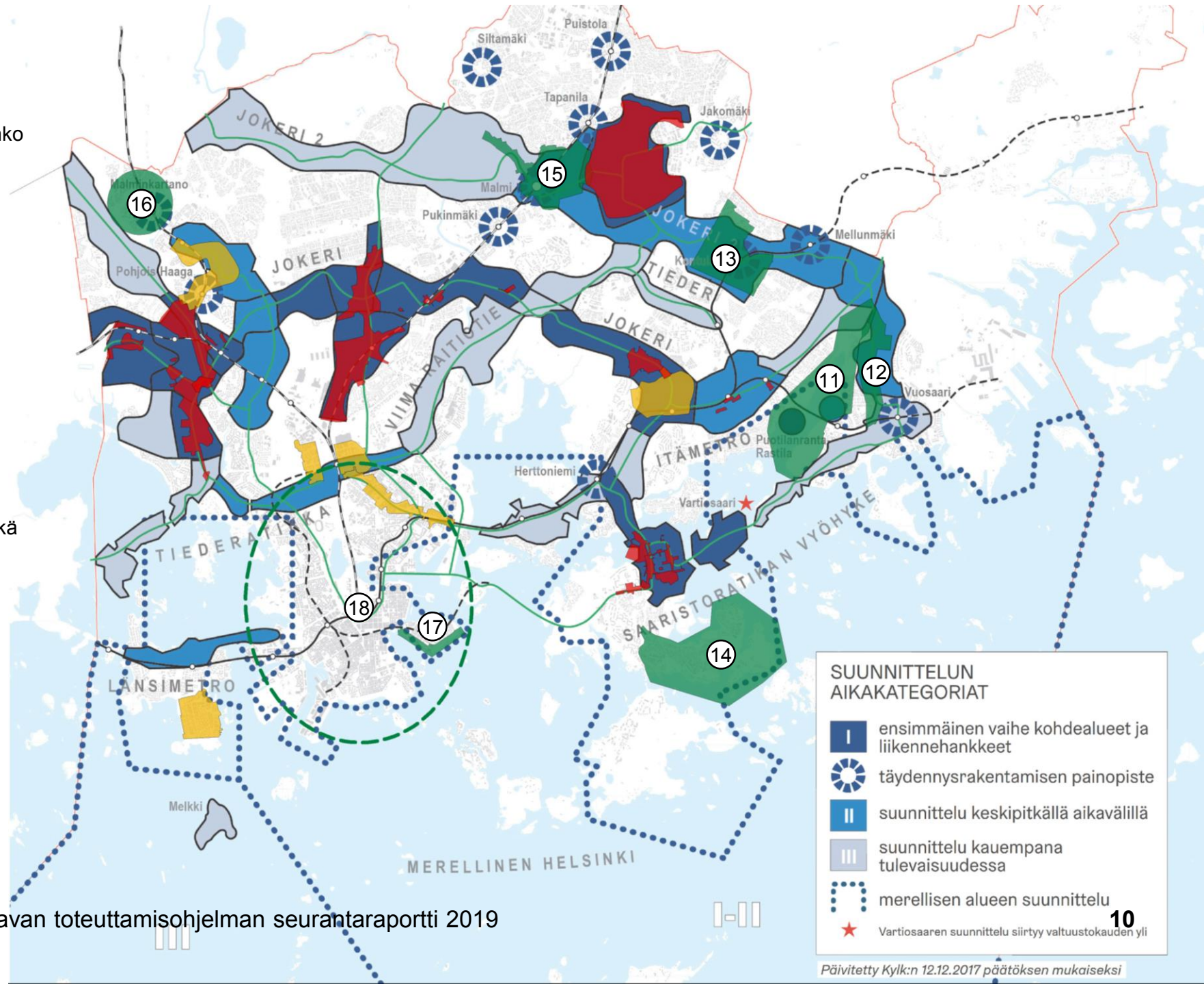
16) Malminkartanon kokonaistarkastelu

- Jatkuu syksyllä suunnitteluperiaatteiden laatimisella

17) Eteläsataman itäosan eli Katajanokan suunnitteluperiaatteet, OAS 1/2019

18) Keskustan visio

- Tavoitteena valmistua 2019

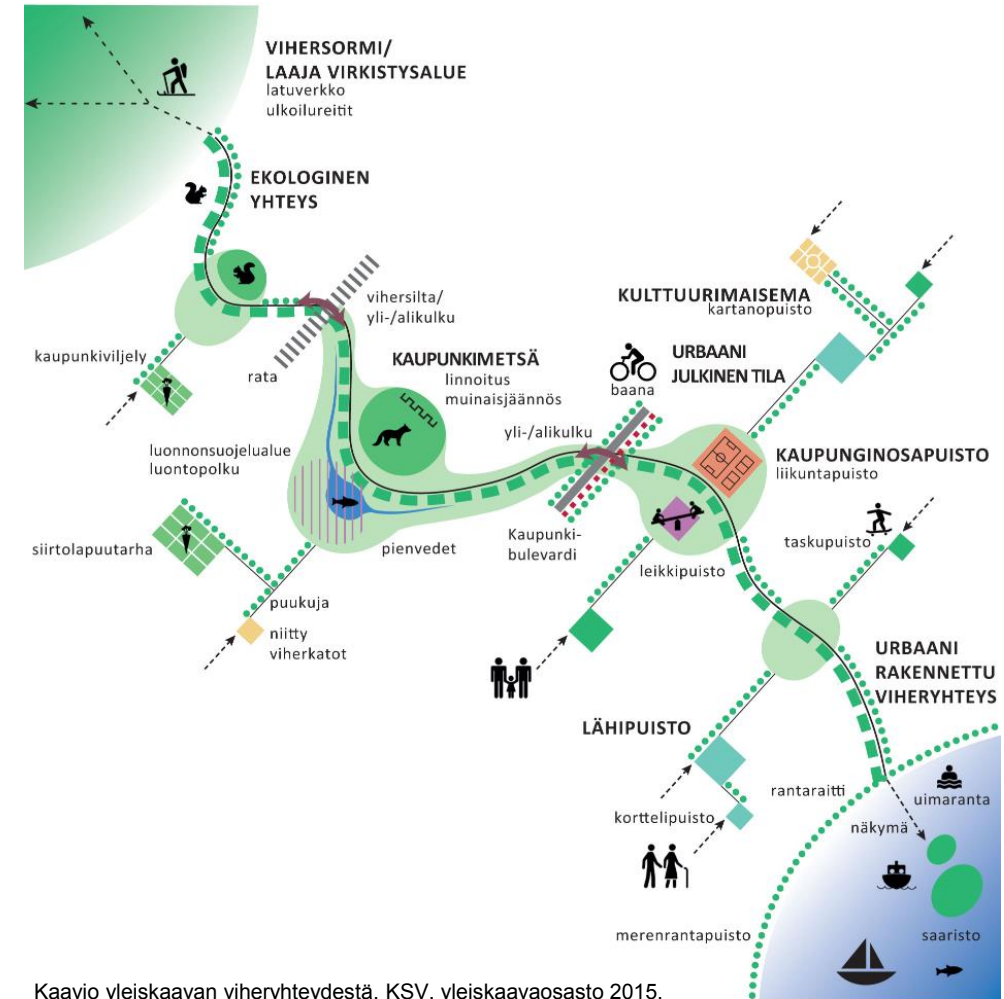
Virkistys- ja viheralueiden riittävyys

Yleiskaavan toteuttamishjelmassa mainittujen kohteiden viher- ja virkistysalueiden asemakaava- ja aluesuunnittelulla varaudutaan uusiin puisto- ja viheralueinvestointeihin, puistojen peruskorjauksiin ja vihervestoston kehittämiseen siten, että investoinnit toteutuvat resurssien puitteissa mahdollisimman samanaikaisesti muun kaupunkirakenteen toteuttamisen kanssa.

Samalla arvioidaan investointien vaikutukset ylläpidon kustannuksiin ja muut parantamisen tarpeet, jotka voidaan tehdä ylläpidon keinoin. Työ tukeutuu Viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelmaan (VISTRA) ja Yleiskaavan (2016) kulttuuri-, viher- ja virkistysalueita ja kaupunkiluontoa koskeviin liitekarttoihin. Erityisesti VISTRA on ollut omalta osaltaan toteuttamishjelman hankkeiden suunnittelun lähtökohtana.

Toteuttamishjelman hankkeisiin liittyvät viher- ja muut verkostotarkastelut, luontoselvitykset sekä erilaiset inventoinnit ovat osa suunnittelutyötä. Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu -palvelu jatkaa ekologisten verkostojen suunnittelua: yhtenä sen osana on käynnissä oleva liito-oravaselvitys. Luonnonsuojeluohjelmaan (2015-2024) kuuluvien uusien luonnonsuojelualueiden perustaminen jatkuu. Viherkerroinmenetelmällä, kaava- ja muilla määräyksillä on asetettu viherrakentamiseen ja hulevesiin liittyviä tavoitteita tiiviin kaupunkirakenteen korttelialueiden ympäristörakentamiselle.

Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu -palvelussa kehitettävä viheralueiden saavutettavuustyökalu valmistuu syksyn 2019 kuluessa. Liikunta- ja vapaa-ajanpalveluiden kehittäminen on osana palveluverkkotyötä.

Merellisen Helsingin kehittäminen

Helsingin merellisten alueiden kaavoitusta on jatkettu. Helsingin merellinen strategia 2030 on hyväksytty kaupunginhallituksessa maaliskuussa 2019, ja siihen on sisällytetty toimenpiteet vesiliikenteen kehittämiseksi, lähisaariston avaamiseksi julkiseen käyttöön, ranta-alueiden käytön edistämiseksi, elinkeinotoiminnan edistämiseksi, merellisten palvelujen ja tapahtumien kehittämiseksi ja luontoarvojen turvaamiseksi.

Merellisen strategian mukaisten hankkeiden suunnittelu ja toteutus on käynnistynyt osan ollessa investointihankkeita ja osan hoidon sekä ylläpidon keinoin toteutettavia.

Helsinki

Helsinki

Liikennehankkeiden eteneminen

Yleiskaavan toteuttamishojelman ensimmäiseen vaiheeseen sisältyvät ensisijaisesti ne liikennehankkeet, jotka liittyvät suurien maankäyttöratkaisujen aluekokonaisuuksiin. Aluekokonaisuuksien yhteydessä suunnitellaan myös alueiden pikaraitiotiet ja muut liikenteen ratkaisut.

Yleiskaavan toteuttamishojelman 1. vaiheessa suunniteltavista liikennehankkeista Östersundomin metron ja Vartiosaaren raitiotien suunnittelu ovat siirtyneet myöhempään vaiheeseen.

Viikin-Malmin pikaraitiotien (ViiMa) yleissuunnittelu käynnistyy syksyllä 2019.

Varsinainen liikennehankkeiden suunnitelmien hyväksymisprosessi on määritelty Katu-, liikenneväylä-, rata- ja puistohankkeiden käsittelyohjeessa (2018), jotka kaupunginhallitus on hyväksynyt 21.5.2018. Käsittelyohjeessa kuvataan näihin hankkeisiin liittyvät suunnitteluvaiheet ja hallintosäännössä määritellyt suunnitelmien päätösvaltarajat sekä määritellään eri vaiheissa tehtävä kustannusohjaus ja hankkeen taloudellisten vaikutusten arviointi (hankearviointi).

Linkki ohjeeseen:

<https://dev.hel.fi/paatokset/asia/hel-2018-003126/khs-2018-21/>

SUUNNITELTAVIEN LIIKENNEHANKKEIDEN TAULUKKO

Liikennehankkeiden tarkemman suunnittelun ajoittuminen. Lisäksi kaupungilla varaudutaan erikseen sovittavalla tavalla valtion ja seudullisten hankkeiden kuten Pisara-radon, Lentoradan, Tallinnan tunnelin, Hakamäentien itäisen tunnelin sekä Itäväylä-Kehä I -tunnelin edistämiseen.

I-vaihe	II-vaihe	III-vaihe
• Vartiosaaren ratikka • Viikin-Malmin ratikka * • Vihdintien bulevardi 1. vaihe • Tuusulanväylän bulevardi 1. vaihe • Jokeri 2: Malmi-Kontula • Östersundomin metro • Keskustan maanalainen kokoojakatu • Runkobussilinjaston kehittäminen • Baanaverkon kehittäminen • Kantakaupungin raitioverkon kehittäminen	• Hämeenlinnanväylän bulevardi • Länsiväylän bulevardi • Jokeri 2: Kontula-Vuosaari • Tiederatikka * • Jokeri 0 • Laajasalontien ratikka • Hakamäentien läntinen tunneli • Runkobussilinjaston kehittäminen • Baanaverkon kehittäminen	• Vihdintien bulevardin 2. vaihe • Tuusulanväylän bulevardin 2. vaihe • Itäväylän bulevardi • Lahdenväylän bulevardi • Turunväylän bulevardi • Jokeri 2: Malmi-Myyrmäki • Saaristoratikka: Vartiosaari-Vuosaari • Vuosaaren sataman raideliikenteen runkoyhteys • Töölön maanalainen raideliikenteen runkoyhteys

*

Malmin pikaratikka Viiman aikaistamista priorisoidaan ensimmäisen vaiheen aikataulukuksessa. Tiederatikan ensimmäisen vaiheen toteuttamista välille Viikki-Meilahti tutkitaan siinä vaiheessa kun Malmin ja Kalasataman raitiotiet ovat valmistuneet. (Kylk 12.12.2017)

Asemakaavoitetun kerrosalan arviointi

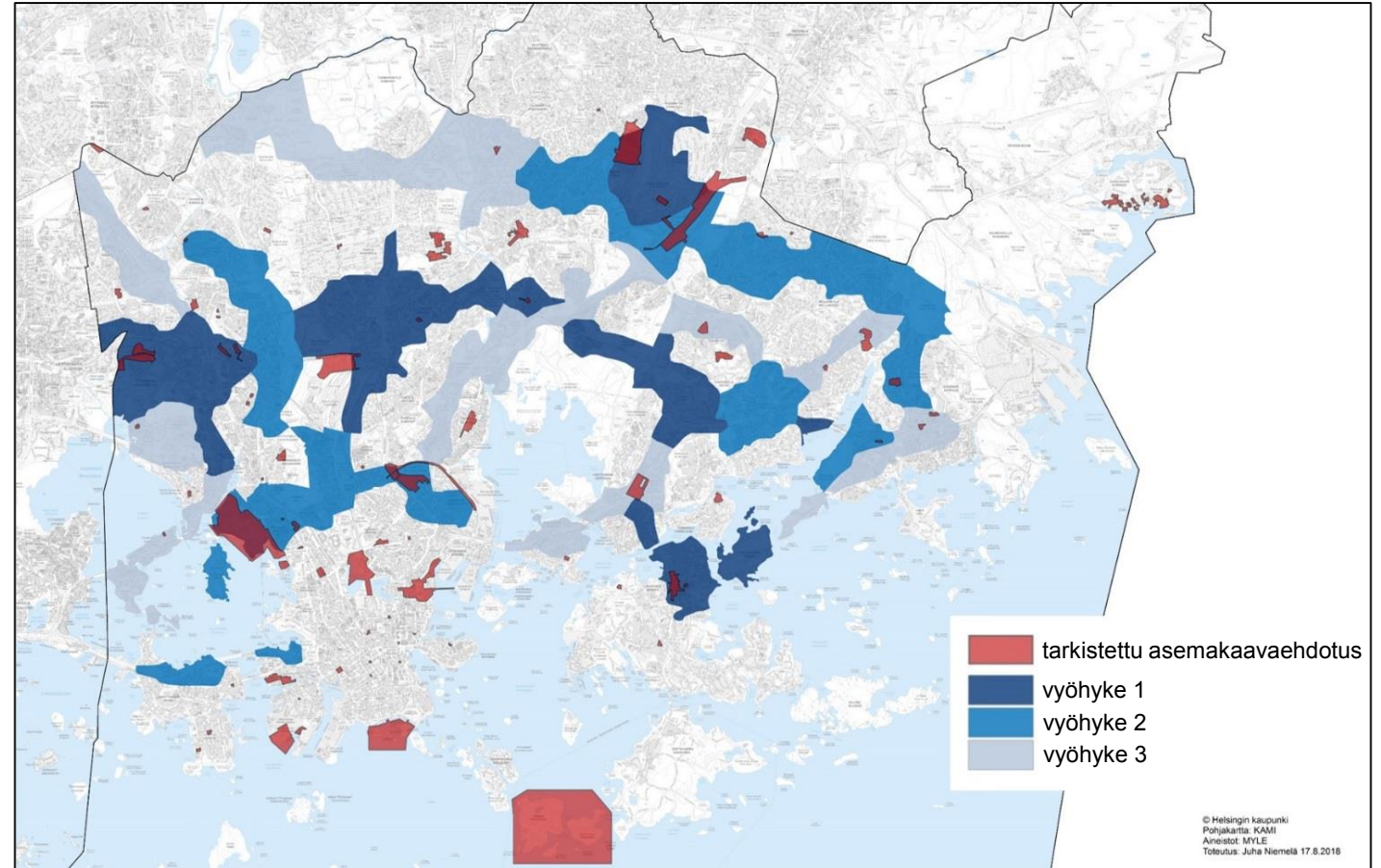

Asemakaavoitetun kerrosalan arviointi

Asemakaavoitetun kerrosalan arviointimenetelmää (KARVI) käytetään Maankäyttö ja kaupunkirakenne - palvelukokonaisuuden tulosten ja toiminnan arviointiin sekä kaavoituksen seurantaan. Menetelmää uudistettiin tänä vuonna niin, että se tukee uuden yleiskaavan toteuttamishjelman seurantaan. Myös menetelmän nimi päivitettiin (ennen Kaavoituksen arviointi- ja seurantamenetelmä).

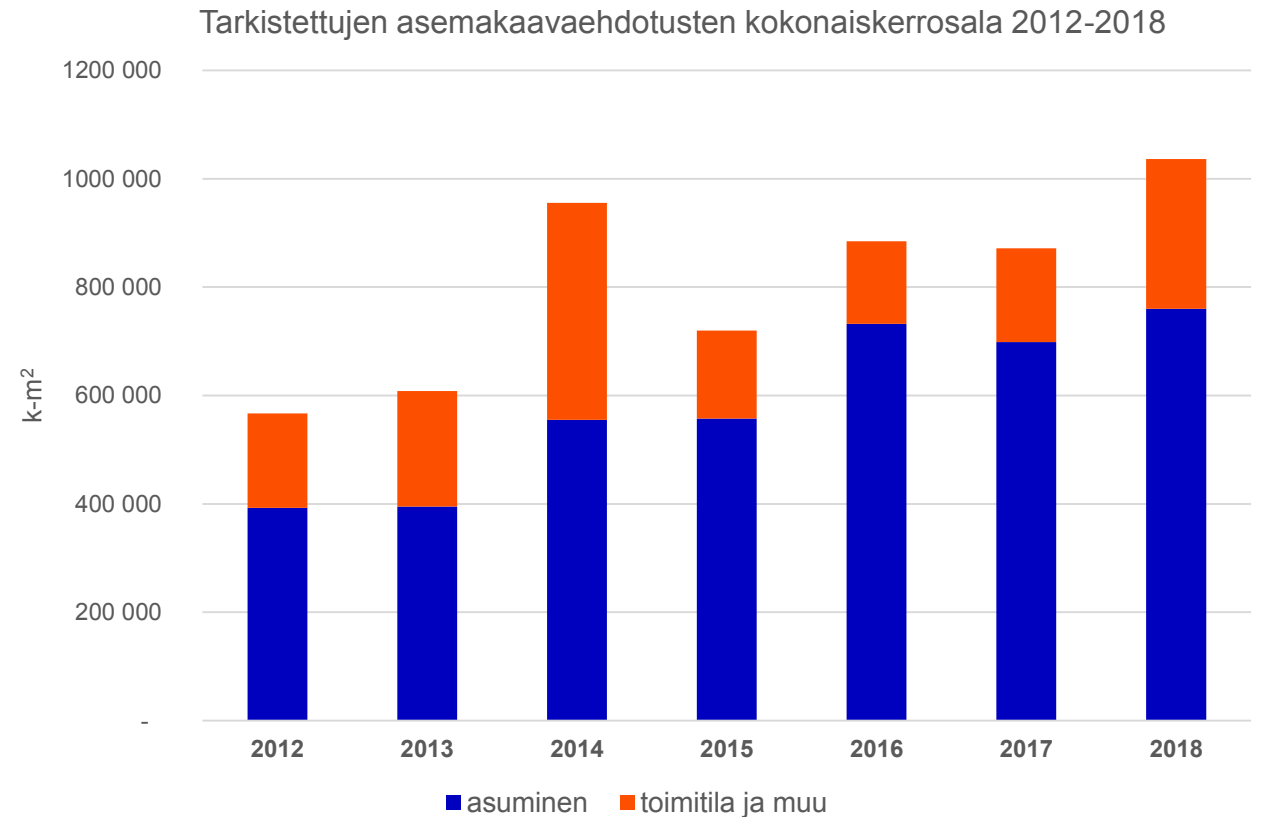
KARVI:n avulla arvioidaan, kuinka hyvin palvelukokonaisuudessa valmistellut kaavat toteuttavat uuden yleiskaavan toteuttamishjelman tavoitteita. Menetelmän avulla arvioidaan myös tulevan maankäytön sijoittumista.

Arvioinnissa ovat mukana vuoden 2018 aikana tarkistettut asemakaavaehdotukset sekä 1/2019 valmisteilla olleet asemakaavahankkeet.

Vuonna 2018 asemakaavoitettiin ennätysmäärä kerrosalaa

Vuonna 2018 tarkistettujen 51 asemakaavaehdotusta sisälsivät kokonaisuudessaan 1 036 660 kerrosneliometriä rakentamista, josta asuinrakentamisen kerrosalaa oli 760 120 k-m² ja toimitilaa sekä muuta kerrosalaa 276 540 k-m². Kokonaiskerrosala oli noin 165 000 k-m² (19%) suurempi kuin vuonna 2017. Vuonna 2018 kaavoitettu toimitilakerrosalan määrä on n. 100 000 k-m² edeltäneiden kolmen vuoden tasoa suurempi.

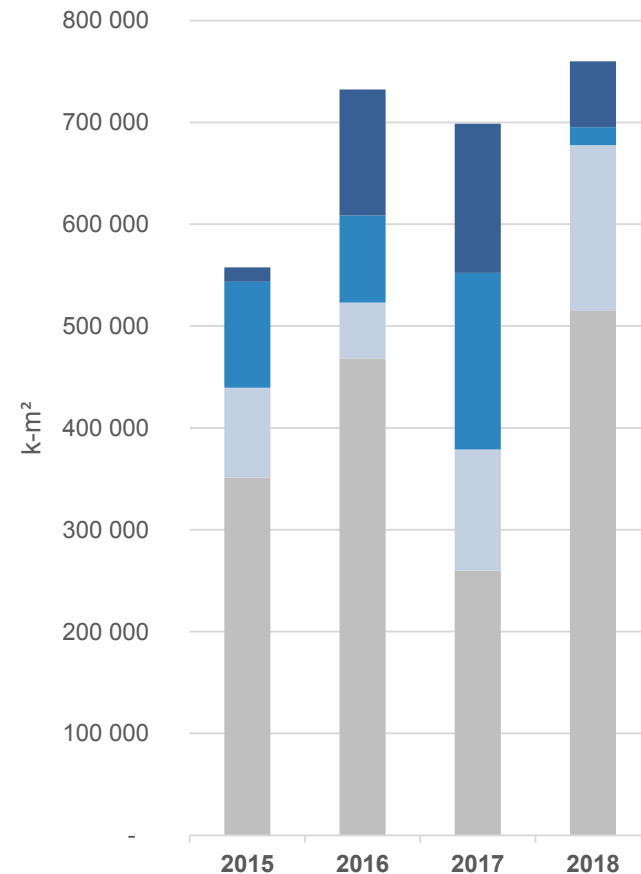

Kaavoitetun kerrosalan sijoittuminen toteuttamishjelman vyöhykkeille 2015–2018

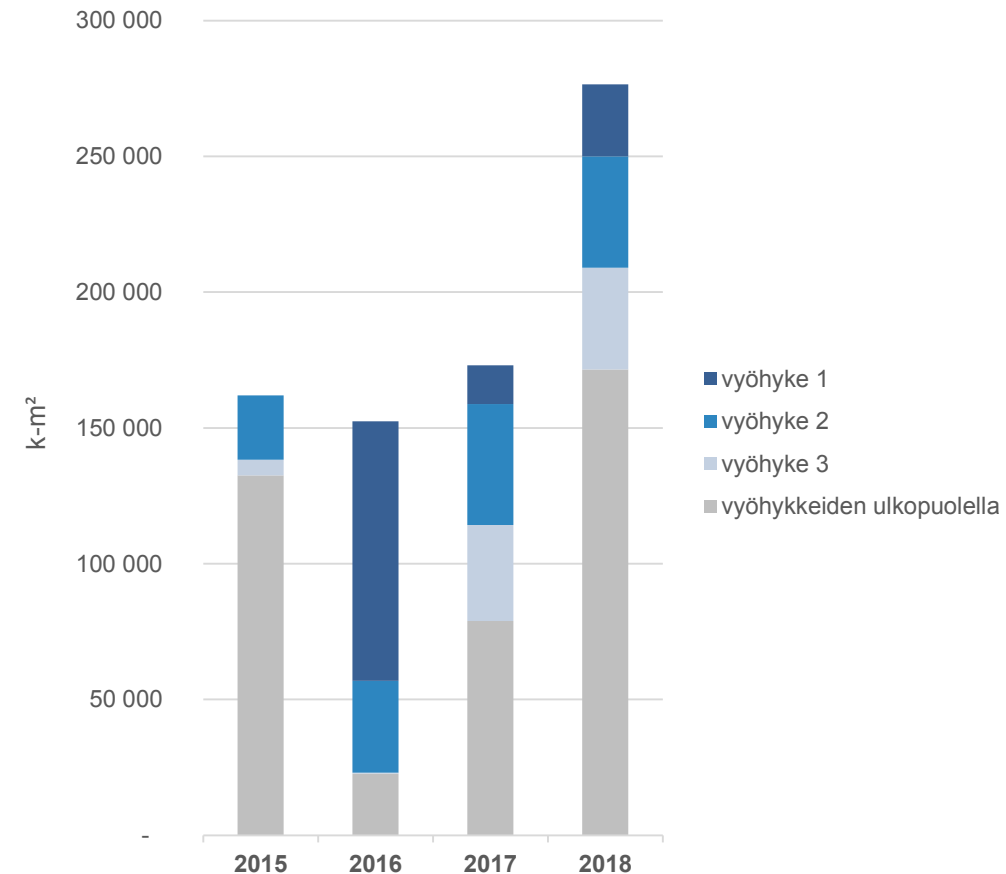
Kaavoitus ei vielä painotu yleiskaavan toteuttamishjelman vyöhykkeille, vaan painopiste on kantakaupungissa ja projektialueilla. Toteuttamishjelman 1. vaiheen vyöhykkeelle sijoittui vuonna 2018 yhdeksän prosenttia asuinkerrosalasta ja kaikille kolmelle vyöhykkeelle (1., 2. ja 3. vaihe) yhteensä noin kolmannes. Toimitilakerrosalasta toteuttamishjelman vyöhykkeille sijoittui vuonna 2018 reilu kolmasosa.

Yksittäisistä kaavoista Pohjois-Pasilan Postipuiston kaava oli merkittävin sen suuren kerrosalamäärän vuoksi. Myös täydennysrakentamisen painopistealueille sijoittui vuonna 2018 paljon asemakaavoitettua kerrosalaa. Muutamalle seuraavalle vuodelle ohjelmoitujen asemakaavojen kerrosalan painopiste on niin ikään vahvasti kantakaupungissa.

Asuinkerrosala

Toimitila- ja muu kerrosala

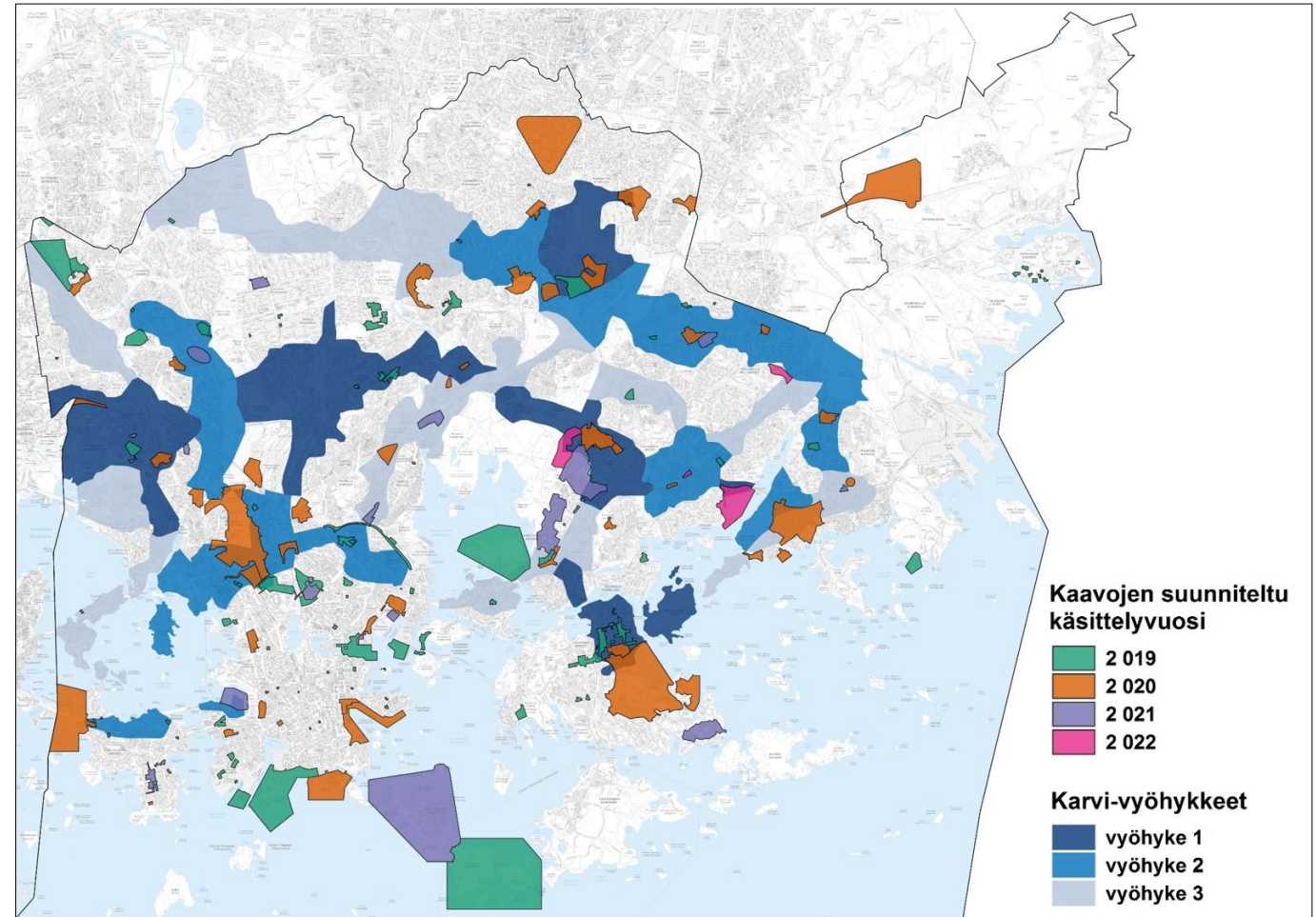

Valmisteilla olevat asemakaavahankkeet

Neljän vuoden jaksolle 2019-2022 on ohjelmoitu asemakaavoitettavaa asuinkerrosalaa noin 3,4 miljoonaa k-m², mikä ylittää reilusti 700 000 kerrosneliön vuositavoitteen. Jakson asuinkerrosalasta noin neljännes sijoittuu toteuttamishjelman ensimmäiselle vyöhykkeelle. Toimitilaa ja muuta kerrosalaa on neljän vuoden jaksolle ohjelmoitu noin 1,5 miljoonaa k-m².

Liite: Vuoden 2018 asemakaavoitetun kerrosalan arviointi (KARVI)

Toimintaympäristökatsaus

Helsingin väestökehitys ja ennuste 2050

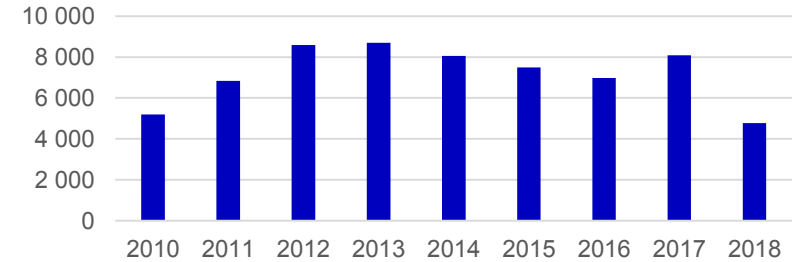
Helsingin väkiluku oli vuoden 2018 lopussa 648 000. Vuonna 2018 väkiluku kasvoi 4772 asukkaalla, mikä on huomattavasti vähemmän kuin edellisinä vuosina. Kaupungin kasvu on ollut vuosina 2012-2017 keskimäärin 8000 asukasta vuodessa. Hidastunutta kehitystä selittää erityisesti se, että Tilastokeskus poisti vuodenvaihteen 2018/2019 väestöaineistosta osoitteettomia henkilöitä 1900 asukkaan verran, mikä oli poikkeuksellisen paljon. Kasvu ilman poistoja olisi ollut 6672 asukasta.

Väestönkasvun hidastuminen Helsingissä on johtunut erityisesti muuttotappiosta naapurikuntiin. Tätä selittävät Espoon ja Vantaan nopea asuntotuotanto, mitä ovat vahvistaneet Kehärata ja Länsimetro. Maltillisempi väestönkasvu on seurausta myös luonnollisen väestönkasvun pienenemisestä sekä ulkomaisen muuttovoiton vähenemisestä.

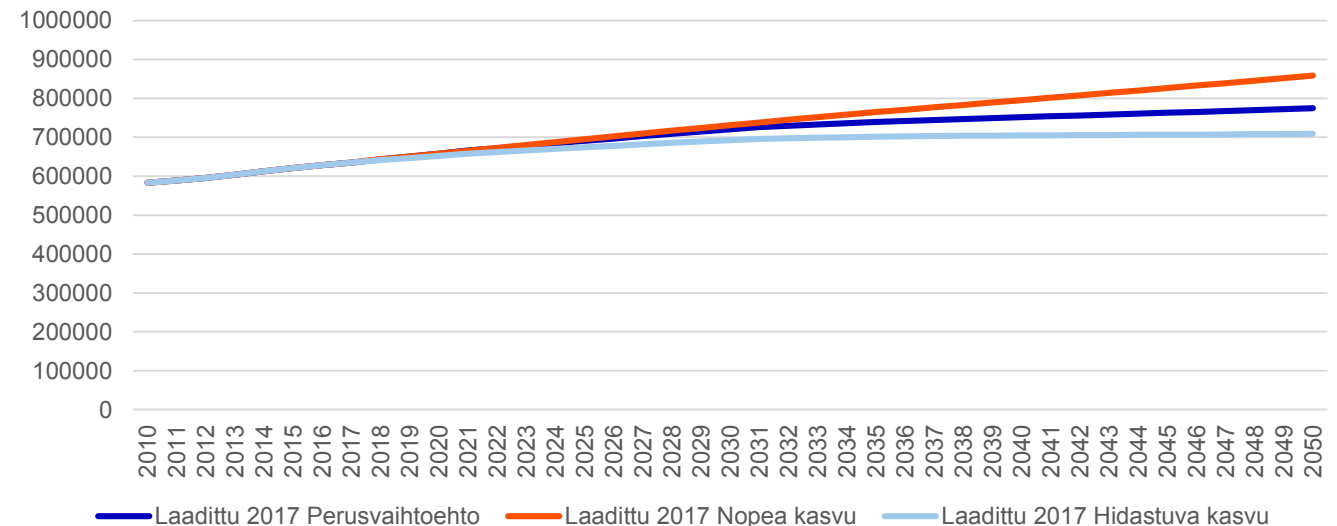
Väestöennusteissa oletetaan, että muuttotappio Vantaalle vähenee ja Helsingin asuntotuotanto säilyy suurena pitempään kuin Vantaalla. Yleiskaavan lähtökohtia laadittaessa asetettiin nopean kasvun mukainen väestönkasvun tavoite, johon kaavoituksessa tulisi varautua. Tuolloin arvioitiin Helsingin väestön kasvavan 861 000 asukkaaseen vuoteen 2050 mennessä. Vuonna 2017 laaditun nopean kasvun vaihtoehdon mukaan Helsingin nähdään edelleen saavuttavan noin 860 000 asukasta vuonna 2050.

(Lähde: Aluesarjat.fi ja Kaupunkitutkimus- ja tilastot)

Vuosittainen väestön muutos Helsingissä
2010–2018

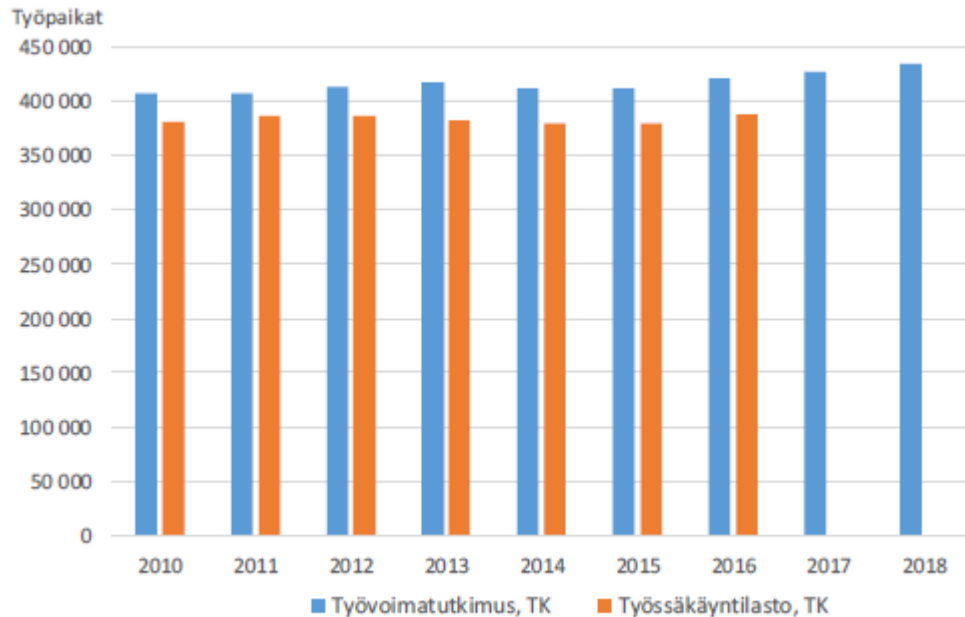
Väestöennustevaihtoehdot
(laadittu 2017)

Helsingin työpaikkakehitys

Kuvio 1. Helsingin työpaikat vuosina 2010–2018 kahdella mittaustavalla

Lähde: Tilastokeskus

https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/19_04_30_Tilastoja_5_Salorinne.pdf

https://www.hsy.fi/fi/asiantuntijalle/seututieto/tyopaikat/Documents/Sukkulointikatsaus_2016.pdf

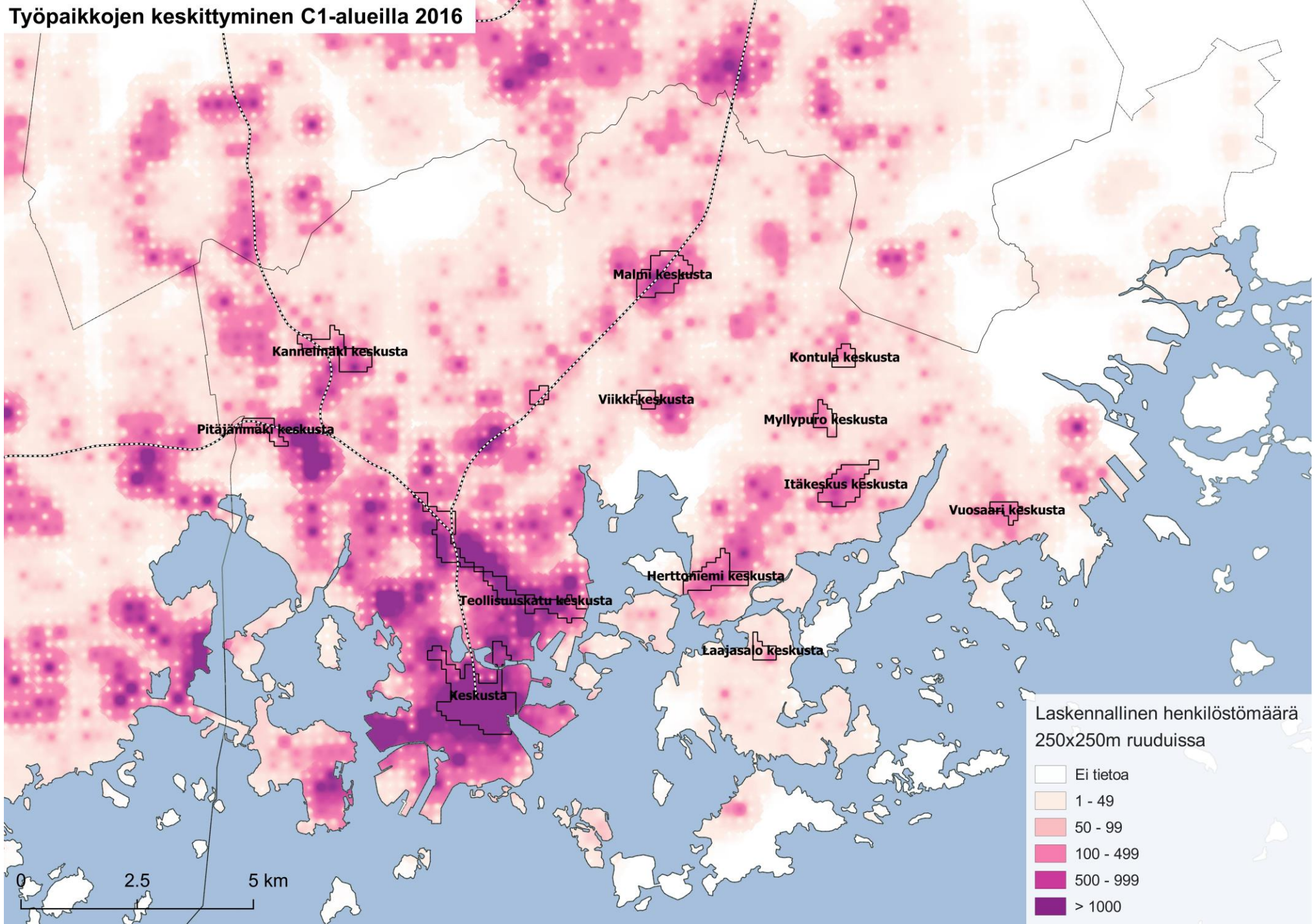
Helsingissä oli 434 000 työpaikkaa vuonna 2018 Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan. Työpaikkamäärä kasvoi Helsingissä vuonna 2018 lähes 2 % edelliseen vuoteen verrattuna. Vuodesta 2010 vuoteen 2018 Helsingin työpaikkamäärä on kasvanut yhteensä 6,6 prosentilla. (Helsingin kaupunki, Tilastoja 2019/5.)

Työpaikkaomavaraisuus, eli alueen työpaikkojen lukumäärän suhde alueella asuvaan työlliseen työvoimaan, oli Helsingissä 129 % vuonna 2016. Vantaan työpaikkaomavaraisuus oli 108 % ja Espoon 92 %. Helsingissä ja Espoossa työpaikkaomavaraisuuden kehitys on ollut hieman laskusuuntaista 2010-luvulla. Vantaalla työpaikkaomavaraisuus on sen sijaan noussut. (HSY 2019, Sukkulointikatsaus 2016.)

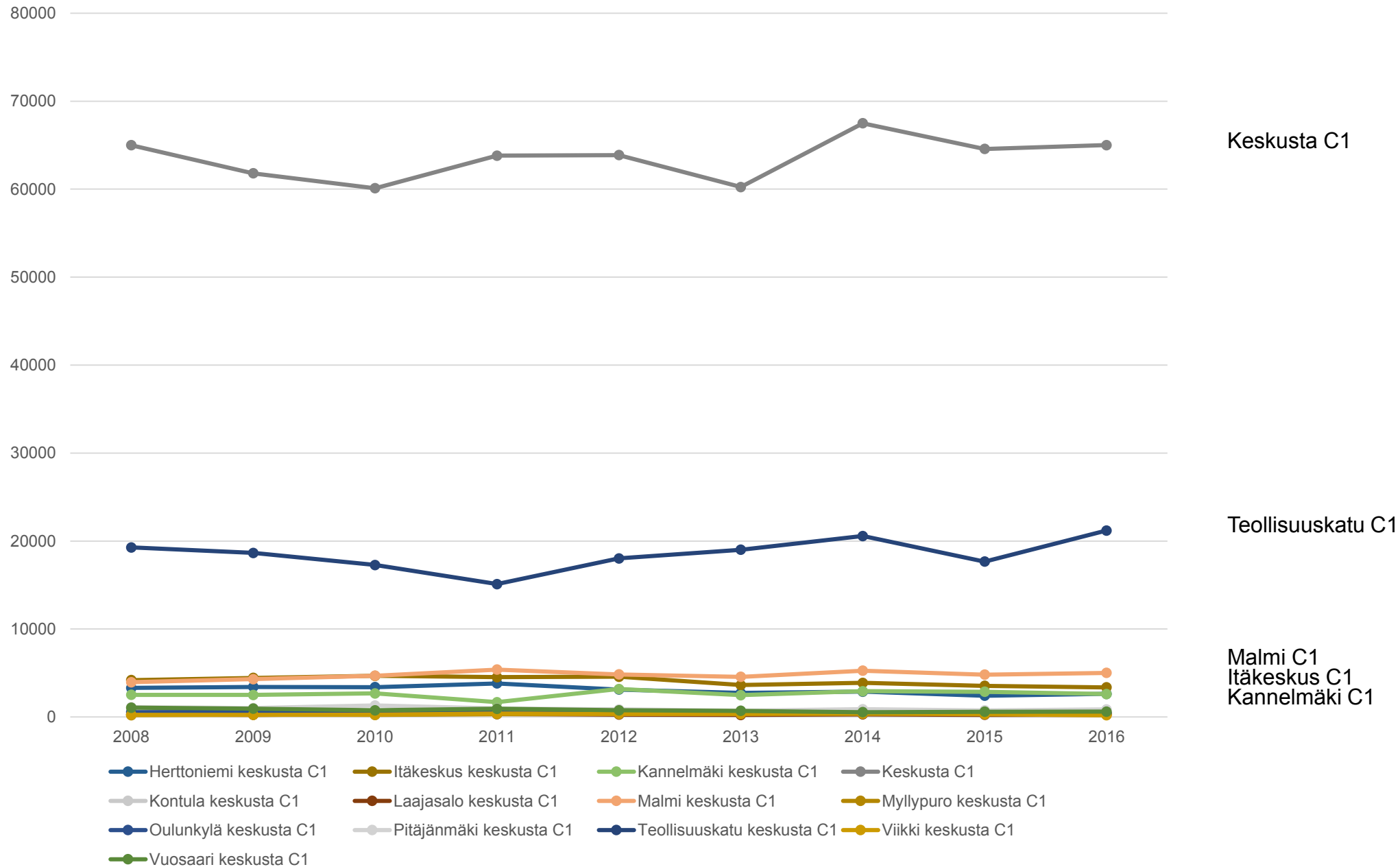
Helsingin ydinkeskusta ja sitä ympäröivä kantakaupunki muodostavat koko Helsingin seudun samoin kuin koko maan elinkeinotoiminnan vahvimman alueen.

Yleiskaavan keskusta-alueilla (C1) kasvua työpaikkamäärissä on ollut etenkin Teollisuuskadun vyöhykkeellä (Pasila-Vallila-Kalasadama). Yleiskaavan työpaikka-alueista kasvua on ollut erityisesti Pitäjänmäen työpaikka-alueella.

Työpaikkojen keskittyminen C1-alueilla 2016

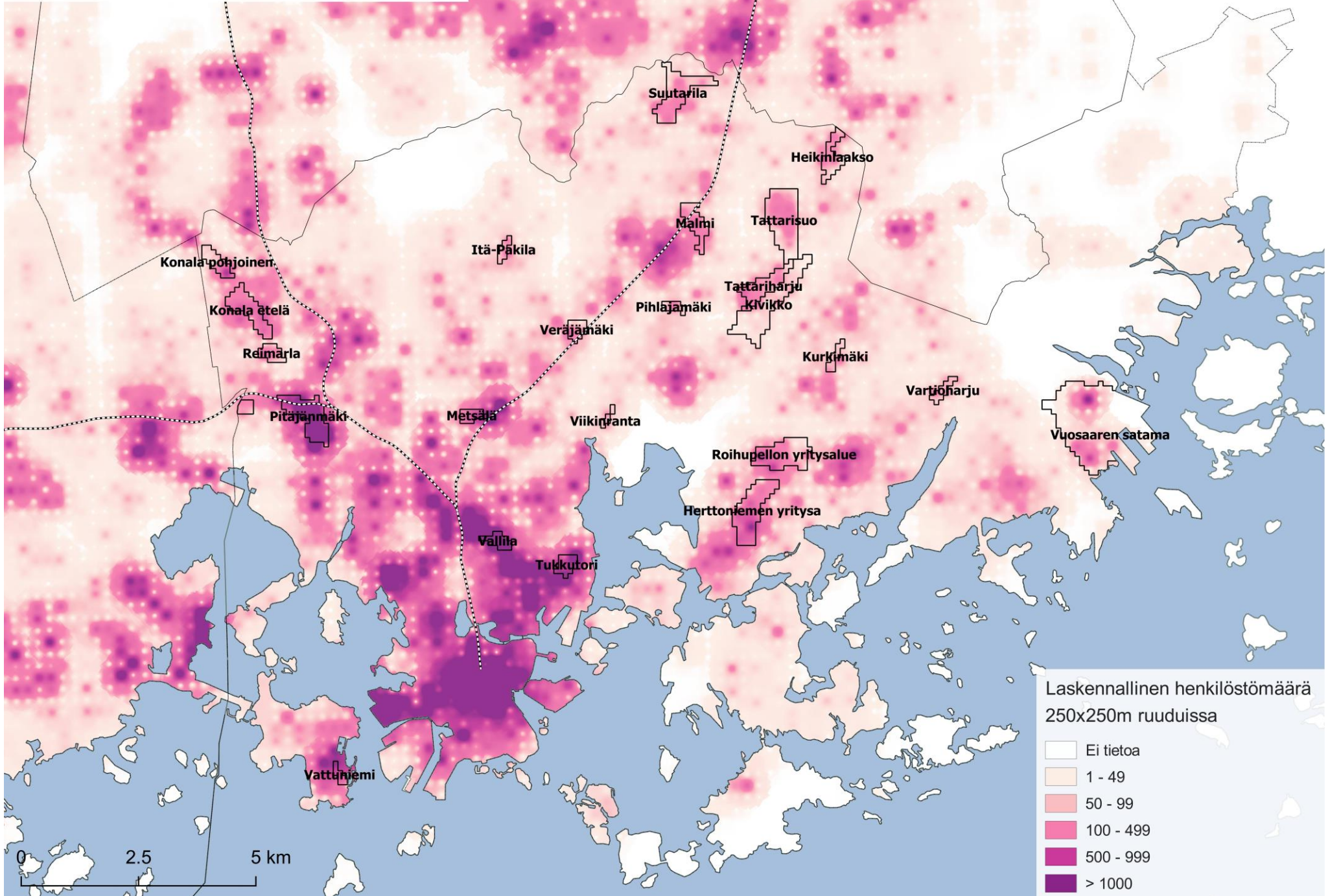

Työpaikkojen määrä C1-alueilla 2008-2016

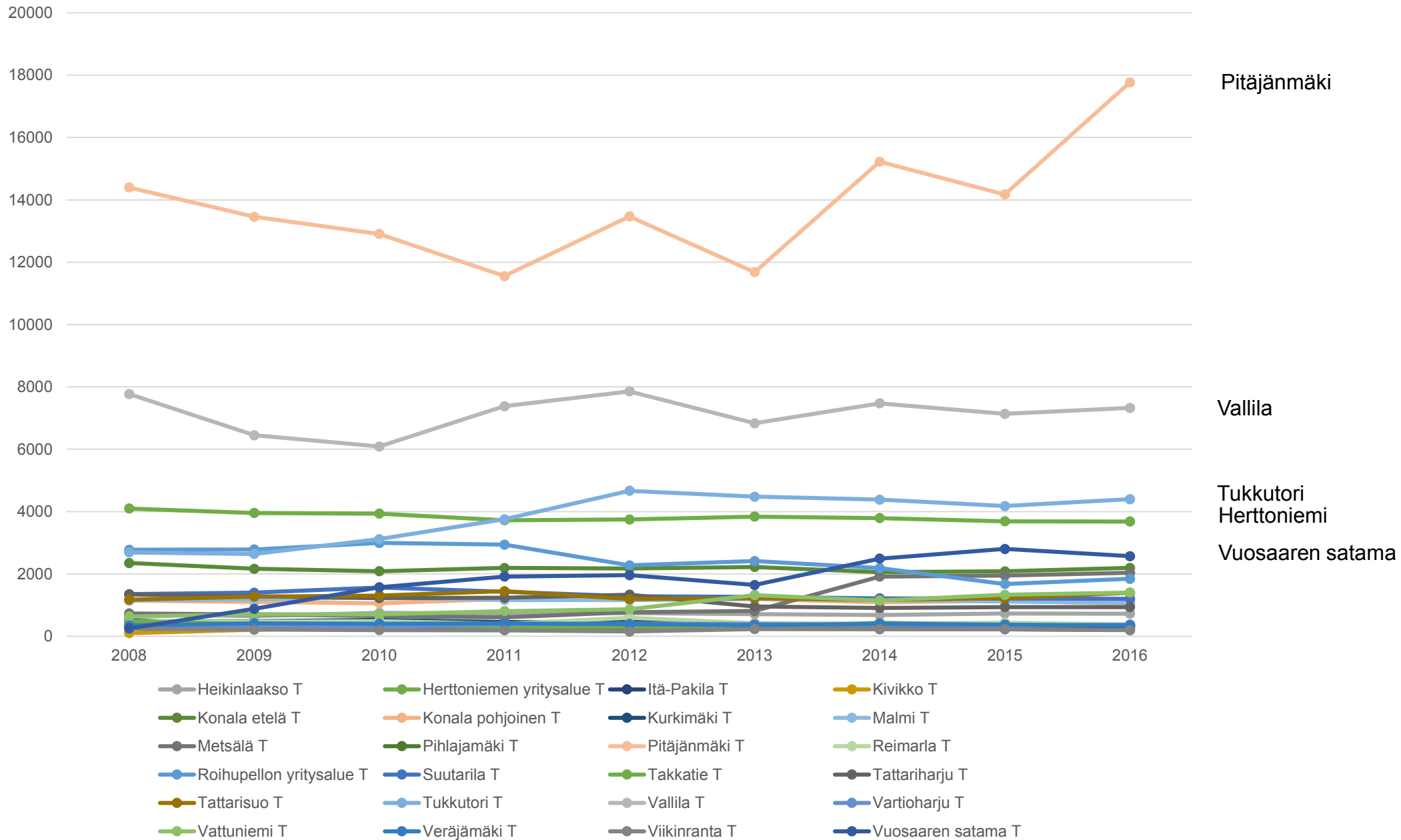

Työpaikkojen keskittyminen T-alueilla 2016

Työpaikkojen määrä T-alueilla 2008-2016

Hiilineutraali Helsinki - tavoitteet

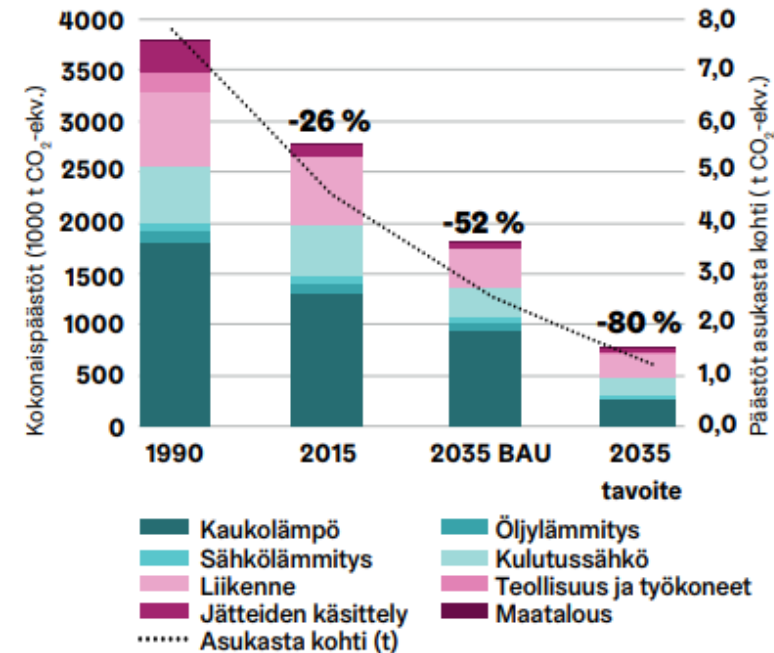
Hiilineutraali Helsinki –tavoitteet yleiskaavan toteuttamisohjelma-alueilla

Yleiskaavan toteuttamisohjelman yhdeksi keskeiseksi laadulliseksi tavoitteeksi on määritelty kaupungin hiilineutraalisuustavoitetta tukeva yleiskaavan toteuttaminen. Käytännössä tavoite tarkoittaa yleiskaavan mahdollistaman uuden kerrosalan jatkosuunnittelua siten, että suunnittelua tehdään laaja-alaisesti hiilineutraaleihin ratkaisuihin pyrkien niin liikennesuunnittelun osalta kuin myös energiajärjestelmäsunnittelua kaupunkisuunnitteluun tavoitteellisesti yhdistäen.

Toteuttamisohjelmassa linjataan ilmasto- ja hiilineutraalisuutta tukevan kaupunkisuunnittelun esimerkkialueiksi keskeisimmät toteuttamisohjelman ensimmäisen vaiheen projektialueet kuten Vihdinbulevardi, Tuusulanbulevardi, Malmin lentokentän alue sekä Viima-raitiotiehen tukeutuva uusi rakentaminen.

2019 keväällä suunnittelu on vielä varsin yleisellä tasolla kaikilla mainituilla yleiskaavan mahdollistamilla uusilla projektialueilla. Huomionarvoista on, että toteuttamissuunnitelman mukainen tavoite ilmasto- ja hiilineutraaliudesta on siirtynyt jatkosuunnitteluun kaikilla projektialueilla ja tavoite on kirjattu keskeiseksi osaksi suunnitteluperiaatteita tai vastaavaa jatkosuunnittelua edelleen määrittävää suunnitteludokumenttia.

HNH-toimenpideohjelmassa esitetty päästövähennyspolku

Yleiskaavan hiilineutraali toteuttaminen

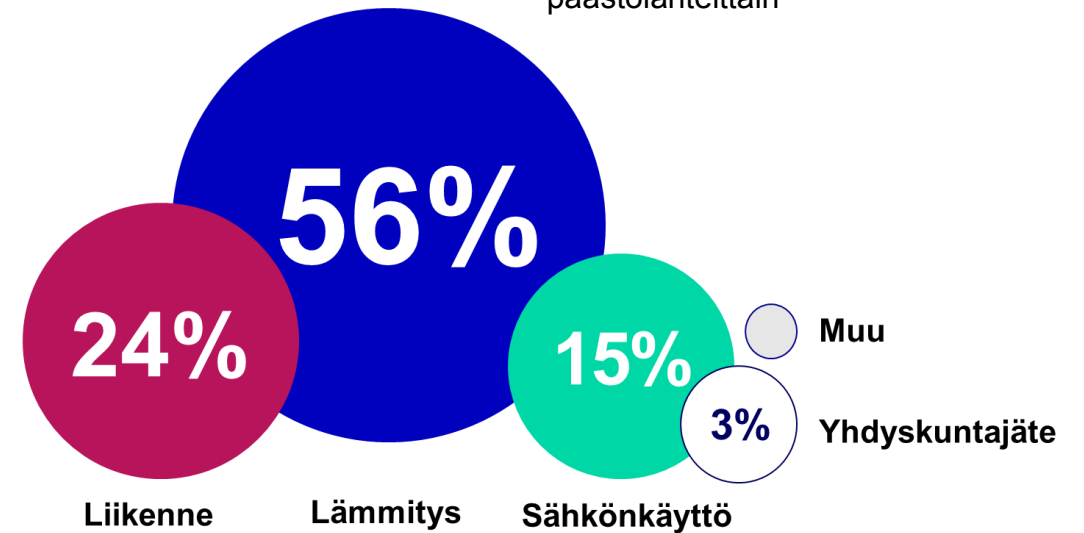
Ensimmäiset uusien projektialueiden asemakaavat ovat päätöksenteossa vuoden 2019 aikana. Tämä on ensimmäinen lainvoimainen kaavavaihe yleiskaavan jälkeen ja tärkein yksittäinen askel kohti hiilineutraalien kaupunginosien suunnittelua.

Kaikkien alueiden suunnitteluratkaisuihin on sisällytetty kestävään liikennejärjestelmään liittyviä tavoitteita, esimerkiksi kaupunkirakenteen tiivistämistä joukkoliikenteen solmukohtien tuntumaan sekä pyöräilyliikenteen tavoitteellista suunnittelua. Myös energiajärjestelmäsuunnittelu on käynnistynyt alueilla. Pisimmällä hiilineutraaliuteen pyrkivän energiajärjestelmän suunnittelussa ollaan Malmin lentokentän alueella, jossa keväällä 2019 on tekeillä konsulttityö aiheesta.

On selvää, että ilmastotavoitteet huomioiva kaupunkisuunnittelu vaatii totuttua laaja-alaisempaa osaamista ja osin kaavoitukseen liittyen tullaan tekemään suoranaista kehitystyötä. Alueet sijaitsevat liikenteen ja asukkaiden liikkumisen kannalta hyvillä sijainneilla, joten mahdollisuudet kestäviä liikennemuotoja lisäviksi kaupunginosiksi ovat hyvät.

Energiajärjestelmän osalta uusien projektialueiden mahdollisuudet hiilineutraaliustavoitteen toteutumisessa eroavat toisistaan esimerkiksi erilaisten maalämpöresurssien vuoksi. Jatkosuunnittelussa tuleekin selvittää alueelliset uusiutuvan energiantuotannon mahdollisuudet tarkemmin ja ottaa ne huomioon yhtenä energialähteenä kokonaisratkaisussa.

Helsingin ilmastopäästöjen jakauma päästölähteittäin

Yleiskaavan hiilineutraali toteuttaminen – huomiot

Yleiskaavan hiilineutraali toteuttaminen edellyttää yhä tiiviimpää ja tavoitteellisempaa maankäytön, liikenteen ja energiajärjestelmän yhteissuunnittelua. Energiajärjestelmän osalta jatkossa korostuu kaupunkisuunnittelun ja Helenin välisen yhteistyön merkitys.

Uusien projektialueiden suunnitteluperiaatteissa esitettyjen ilmastotavoitteiden siirtyminen riittävällä painoarvolla ensimmäisiin asemakaavoihin on yleiskaavan hiilineutraalin toteutumisen kannalta ratkaisevan tärkeää.

Uuden kaupunkirakenteen suunnittelun ja etenkin olemassa olevan kaupunkirakenteen tiivistämisen yhteydessä on jatkossa välttämätöntä huomioida myös olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuuden parantaminen, jotta lämmön kulutusta saadaan vähennettyä vaaditut 19 % vuoteen 2035 mennessä.

HNH-toimenpideohjelman tavoiteskenaario hiilineutraalisuuden saavuttamiseksi

TAVOITESKENAARIO (-80 %)

Sähkönkulutus +0 %

Aurinkopaneeleilla 15 % sähköstä

Uudisrakennukset kuluttavat huomattavasti vähemmän kuin tällä hetkellä rakennettavat

Vanhan rakennuskannan energiatehokkuus 77

Lämmönkulutus -19 %

Maalämpö 777, öljylämmitys loppuu

Vuonna 2035 kaukolämmöstä 70 % on päästötöntä ja Helen ilmastoneutraali 2050

Raideliikenne 777

Henkilöautoliikenne 77, kävely ja pyöräily 77

Sähköautoja (ml. plug-in) 30 %

Hiilineutraali satama 2035

Yleiskaavan hiilineutraali toteuttaminen – haasteet

Hiilineutraalisuustavoitteen saavuttaminen vaatii suuria investointeja mm. kestävään liikennejärjestelmään ja energiatehokkuuden parantamiseen liittyen. Investointeihin liittyen on huomioitavaa, että tavoitteen kannalta olennaista on myös ristiriitaisten investointien välttäminen (mm. henkilöautoilua lisäävät hankkeet).

HNH-tavoite kyseenalaistaa vallitsevia käytäntöjä, jolloin sillä on mahdollisesti vaikutusta suunnittelun ja sitä kautta rakentamisen nopeuteen. Hiilineutraalin kaupungin saavuttaminen vaatii uudenlaista monialaisuutta kaupunkisuunnittelulta sekä linjakasta strategian mukaista toimintaa.

Jatkossa erityisesti uusien projektialueiden osalta tulee ratkaistavaksi se, mikä on riittävän alhainen taso alueellisissa ilmastopäästöissä, jotta uudet alueet osaltaan tuottavat ja tukevat tulevaa hiilineutraalia Helsinkiä.

Liite: Asemakaavoitetun kerrosalan arviointi 2018 (KARVI)

Valokuvat: Helsingin kaupungin aineistopankki
kansi: Jussi Hellsten
sivu 30: Eetu Ahanen